

شاهان نابرابری

ریچارد ویلکینسون و کیت پیکت
سارا افراز
ویراستار: میثم پورافضل

ویلیکینسون، ریچارد، - گردآورنده.
Richard, Wilkinson
تاوان نابرابری / ریچارد ویلیکینسون و کیت پیکت؛ ترجمه سارا افراز؛
ویراستار میثم پورافضل
تهران: پندار تابان، ۱۳۹۶.
شابک:

ISBN: 978-600-8593-35-5

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
عنوان اصلی: The spirit level: Why equality is better for everyone

۱. طبقات اجتماعی. ۲. نابرابری. ۳. عدالت اجتماعی.
۴. ساختار اجتماعی. ۵. فقر.
پیکت، کیت، - گردآورنده.
Pickett, Kate
افراز، سارا، - مترجم.

پورافضل، میثم، - ویراستار.
ت ۹ و ۱۱ / HMA۲۱
۱۳۹۶

۳۰۵

۴۷۶۱۹۲۹

شماره کتابشناسی ملی:

تاوان نابرابری

ریچارد ویلیکینسون و کیت پیکت
سارا افراز
ویراستار: میثم پورافضل

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶ / تهران

نوبت چاپ: اول / قیمت: ۲۲۵۰۰ تومان

شابک: ۵-۳۵-۸۵۹۳-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق محفوظ است.

تهران: خیابان انقلاب اسلامی، روبه روی دانشگاه تهران.

پلاک ۱۲۹۰

تلفن: ۴۵۳۲-۶۶۴۰

Email: PendarTaban@gmail.com

پندار تابان

فهرست

۷	مقدمه
۱۱	خودار ما

بخش اول موفقیت‌ناپی، ناکامی اجتماعی

۱۷	۱ پایان یک دوران
۲۹	۲ فقر یا نابرابری
۴۷	۳ نفوذ نابرابری به زیر پوست جامعه

بخش دوم تاوان نابرابری

۶۵	۴ زندگی و روابط اجتماعی
۷۹	۵ سلامت روان و مصرف روان‌گردان
۸۹	۶ سلامت جسم و طول عمر
۱۰۷	۷ هرچه اختلاف درآمد بیش‌تر، دور‌کمر پهن‌تر!

۱۲۱	عملکرد تحصیلی	۸
۱۳۹	بارداری نوجوانان: بازیافت محرومیت	۹
۱۴۹	خشونت: احراز حیثیت	۱۰
۱۶۵	حبس و مجازات	۱۱
۱۷۹	جابه‌جایی طبقاتی: فرصت‌های نابرابر	۱۲

بخش سوم جامعه‌ی بهتر

۱۹۵	عوامل ناکارآمد	۱۳
۲۱۹	میراث احساسات ما	۱۴
۲۴۱	برابری و پایداری	۱۵
۲۵۹	آینده‌سازی	۱۶

۲۹۹	تراست برابری	
-----	--------------	--

مقدمه

مردم اغلب درباره‌ی اهمیت کار خود مبالغه می‌کنند و ما هم نگرانیم مبدا در این دام بی‌تیم. این زمان شستی پیش‌داوری و راحل ناکارآمد در باب اصلاح وضعیت جهان نیست. آنچه اینجا ترسیم می‌کنیم، حاصل تحقیقات مفصلی است (بیش از پنجاه سال) که در ابتدا صرف یافتن دلایل اختلافات فاحش میان طول عمر انسان‌ها گردید: «نابری» می‌داشتی؟ میان اقشار مختلف اجتماع در جوامع امروزی. ابتدا مشکل این بود که ما را هر چه از پلکان طبقاتی اجتماع پائین‌تر می‌رویم، سلامتی کاهش می‌یابد، به‌طوری‌که فقرا از اقشار متوسط و ایشان نیز از اقشار بالاتر ناسالم‌ترند.

شیوه‌های همه‌گیرشناسی^۱ در تحقیقات ما، نه تنها به‌هایی است که دیگر محققان شاخص‌های اجتماعی جهت یافتن علل بیماری‌های مزمن، کار می‌برند تا مشخص کنند چرا گروهی از مردم به بیماری خاصی مبتلا می‌شوند، گروهی نمی‌شوند، یا توضیح دهند که چرا یک بیماری خاص میان مردم همه‌گیر می‌شود اما نه هر دو شیوه برای یافتن علل معضلات دیگری جز سلامتی نیز به‌کار می‌روند.

از آنجایی که برای اثبات درمان‌های مؤثر و غیرمؤثر و پژوهشی بر شواهد علمی، واژه‌ی «طبابت مبتنی بر شواهد»^۲ به‌کار می‌رود، این کتاب را «سیاست مبتنی بر شواهد»^۳ نامیدیم. تحقیقی که مبنای کار ماست، حاصل کار محققان بی‌شماری در دانشگاه‌ها و مؤسسات گوناگون است. برای مطالعه و مشاهده‌ی عینی نتایج این

۱. epidemiology: مطالعه‌ی علمی بیماری‌های همه‌گیر، علم امراض مسری.

2. Evidence-based Medicine

3. Evidence-based Politics

تحقیقات، «شیوه‌های تکرارشده»^۱ به کار گرفته شده و گزارش‌های «تأییدشده»^۲ی آن‌ها در مجلات علمی و دانشگاهی منتشر شده است.

این بدان معنا نیست که هیچ حدس و گمانی در کار نبوده، زیرا نتایج تحقیقات باید همواره تفسیر شوند اما اغلب دلایل کافی برای تأیید یا رد تفسیرها وجود دارد. نظریه‌ها و پیش‌بینی‌های اولیه، اغلب طی تحقیقات متعاقب، مورد پرسش قرار می‌گیرند و موجبات تفکری دوباره را فراهم می‌آورند. اینجا قصد داریم شما را به سفری ببریم که خود تجربه کرده‌ایم. سفری پر از علائم و شواهد حیاتی، بدون بن‌بست‌ها و بی‌راهه‌ها که همان بسیاری را به‌هدر داد، به مقصد درکی بهتر از آنچه باور داریم: باور امکان ارتقاء کیفیت زندگی هر یک از افراد در جوامع امروزی.

شواهد و مدارک^۳ که مبنای چنین تعبیری بوده، ارائه می‌دهیم تا شما هم خود به قضاوت بنشینید.

مردم فطرتاً نابرابری را مسبب فساد اجتماعی می‌دانند اما دلایلی چند نشان می‌دهند سطوح نابرابری در جوامع با برافزایش آن قدر بسیارند که می‌توان میزان تأثیرات آن‌ها را اندازه گرفت. به نظر می‌رسد، طی نابرابری در جوامع توسعه‌یافته آن قدر متفاوت نیستند که ارزش اندازه‌گیری داشته باشند. این دلایل در ابتدا ما را بر آن داشت تا در پی عواملی باشیم که اکنون در مقایسه با نتیجه‌ی حاصل، بسیار نامربوط به نظر می‌رسند. بسیاری از اکتشافات، هم‌اندازه‌ی تغییرات، به بخت و اقبال نیز مدیون‌اند. آنچه در اینجا ارائه می‌دهیم، تاکنون ارائه نشده است. شاید به این دلیل که اغلب اطلاعات مورد نیاز آن در سال‌های اخیر در دسترس قرار گرفته است. با وجود اطلاعات بین‌المللی قابل‌قیاس، نه‌تنها در زمینه‌ی میزان و شیوه درآمد بلکه در بهداشت و معضلات اجتماعی، صرفاً زمان نیاز بود تا دیگران نیز به نتایج و یافته‌های ما دست یابند. این اطلاعات به دست آمده، به ما و دیگر محققان فرصت بخشید تا به تحلیل اختلافات جوامع، چگونگی ارتباط عوامل مرتبط و آزمایش دقیق‌تر نظریه‌ها بپردازیم.

معمولاً اکتشافات علوم طبیعی نسبت به علوم اجتماعی سریع‌تر پذیرفته می‌شوند. تصورش آسان است. گویی که نظریه‌های فیزیکی نسبت به نظریه‌های اجتماعی تناقض کم‌تری دارند. اما تاریخ علوم طبیعی مملو است از مجادله‌های دردآور شخصی، که بدو در قالب اختلاف نظری تئوریک ظاهر می‌شد و بعد تا پایان عمر افراد به طول می‌انجامید. تناقضات علوم طبیعی معمولاً از جماعت متخصصان فراتر نمی‌رود زیرا بیش‌تر مردم عادی نسبت به نظریه‌های متضاد در علم فیزیک ذرات، موضع خاصی ندارند. اما در مورد چگونگی عملکرد جامعه دارند. در واقع این نظریه‌های اجتماعی تا حدی درباره‌ی خود ماست. حتی شاید جزئی از «خودآگاهی»^۱ یا «خودهوشیاری»^۲ ما به‌شمار آیند. علوم طبیعی نیازی ندارند تا سلول‌ها یا اتم‌ها را به قبول نظریه‌هاشان وادار کنند. حال نه تنها به‌پردازان اجتماعی با خیل عظیمی از نظرات فردی و علائق قوی و مشروع مردم روبرو هستند.

در ۱۸۴۷، ایگناز سملاویس^۳ دریافت که چنانچه پزشکان پیش از زایمان زنان دست‌ها را بشویند، مرگ در اثر تب فاس به میزان قابل توجهی کاهش خواهد یافت. اما پیش از آنکه این اکتشاف او به جامعه نفع برساند، می‌بایست مردم، به‌ویژه همکارانش، را به تغییر رویه ترغیب می‌کرد. نزاع واقعی او نه خود این اکتشاف بلکه پیامدهای آن بود. نظرات او مورد تمسخر قرار گرفت و عاقبت به جنس و خودکشی^۴ او منجر شد. اکثریت جامعه‌ی اطباء اکتشاف او را جدی نگرفتند تا آنکه «درب پاستور»^۵ و جوزف لیستر^۶ نظریه‌ی میکروب‌ها را مطرح کردند و اهمیت ضدعفونی‌کننده‌ی آنها را شرح دادند.

ما در عصر بدبینی به‌سر می‌بریم. در عین نگرانی از عوارض احتمالی گرم شدن زمین، بسیاری از جوامع، علی‌رغم غنای مادی، بیش از پیش تحت فشار ناام‌های اجتماعی قرار می‌گیرند و رکود اقتصادی و افزایش بیکاری هم بر این درد می‌افزایند. اما شاید دانستن اینکه دیگر نمی‌توان به این وضع ادامه داد و تغییری لازم است،

1. Self-awareness 2. Self-consciousness 3. Ignaz Semmelweis

۴. سملاویس در اثر بیماری عفونت خون (septicemia) احتمالاً بر اثر وارد شدن ضربه فوت کرده است (بریتانیکا ۲۰۱۱).

5. Louis Pasteur 6. Joseph Lister

زمینه‌ای فراهم سازد و سرانجام فرصتی به دست دهد برای خوش‌بینی و بنای جهانی بهتر. استقبال شایان و بی‌نظیر از چاپ نفیس این کتاب نمایان‌گر عطشی همه‌جانبه و میلی وافر است برای یافتن راهحلی قطعی برای رفع این معضلات.

در چاپ اخیر این کتاب، تغییرات اندکی اعمال شده است. این بار جزئیات منابع آماری، شیوه‌ها و نتایج آن‌ها را که مورد توجه عموم خوانندگان نیست، برای خوانندگان تشنه‌ی اطلاعات، در بخش ضمیمه گنجانده‌ایم. فصل ۱۳ که اساساً درباره‌ی توضیح روابط علّی و معلولی است، اندکی بازبینی و غنی‌تر شده است. همچنین مبحث مربوط به تحولات اساسی منجر به نابرابری‌های گذشته وسعت داده شده است، چرا که معتقدیم این تغییرات در جامعه متأثر از تغییرات سیاسی است و تصور اینکه سیاست راهحل فنی این معضل باشد اشتباه است زیرا برای جوامعی که قصد دارند بیش از پیش برابری ایجاد کنند، ضرورتاً روش متعدد وجود دارد. در اینجا راهکار یا رویه‌ی خاصی را پیشنهاد نمی‌کنیم. آنچه نیاز داریم، راهکاری است هوشمندانه برای جوامع آگاه از مواهب بی‌شمار «برابری». بنابراین، نظریه‌ها و شواهدی که در این کتاب مطرح شده صحیح باشند، روش‌های ارتقای قابل‌توجهی در کیفیت زندگی اکثریت مردم جامعه به دست خواهند داد. این نظریه‌ها در عطفه خفه خواهند شد، مگر اینکه نوع نگاه اکثریت مردم به جامعه تغییر کند. در غیر این صورت، وقتی این دورنمای ترسیم‌شده به افکار عمومی سرایت کند، صرفاً توافق بر لزوم تغییرات سیاسی را برخواهد انگیزید. به همین منظور، سازمانی غیرانتفاعی تحت عنوان «تراست برابری»^۱ (در پایان کتاب توضیح داده شده است) تأسیس کردیم تا شواهدی را که در محاجات آتی ارائه شده بهتر ترسیم کنیم و خاطرنشان سازیم که هنوز برای جان سالم به در بردن همگی ما از این مهلکه راهی هست.